

ตัวชี้วัดกลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ตัวชี้วัด	๑	๒	๓	๔	๕
ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	เท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ ๔๔.๙๙	ร้อยละ ๔๕-๔๙.๙๙	ร้อยละ ๕๐-๕๔.๙๙	ร้อยละ ๕๕-๕๙.๙๙	เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ ๖๐

KPI Template

หมวด	Service Excellence
แผนที่	การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan)
โครงการที่	โครงการพัฒนาระบบบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ระดับการแสดงผล	จังหวัด/อำเภอ
ตัวชี้วัดที่	ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
คำนิยาม	1. บริการระดับปฐมภูมิ หมายถึง การให้บริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ทั้งทางด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยให้บริการสิ้นสุดที่บริการผู้ป่วยนอก (OPD) รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และงานเชิงรุกในชุมชนของหน่วยบริการสถานีนามัย สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ สถานีอนามัยพระราชทานนาม สถานบริการสาธารณสุขชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งไม่รวมการให้บริการในโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์ รหัสประเภทสถานบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ 03 สถานีอนามัย สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ สถานีอนามัยพระราชทานนาม 04 สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 08 ศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาล 13 ศูนย์บริการสาธารณสุข 18 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2. การบริการด้านการแพทย์แผนไทย หมายถึง บริการการตรวจ วินิจฉัย ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค รักษาโรค และฟื้นฟูสภาพ เช่น - การรักษาด้วยยาสมุนไพร - การประคบสมุนไพรสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตน หมายถึง การประคบตามองค์ความรู้ สำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตน โดยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย (ประเภทเวชกรรมไทย) หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ - ยาแผนไทยที่มี گیاهปรุงผสม گیاهทางการแพทย์ หมายถึง สิ่งที่ได้จากการสกัดพืชกัญชา เพื่อนำสารสกัดที่ได้มาใช้ทางการแพทย์และการวิจัยไม่ได้หมายถึงกัญชาที่ยังคงมีสภาพเป็นพืช หรือส่วนประกอบใดๆ ของพืชกัญชา อาทิ ยอด ดอก ใบ ลำต้น ราก เป็นต้น

	- การนวดเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การประคบสมุนไพรเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษา-ฟื้นฟูสภาพ - การบำบัดมือเกลือ - การพอกยาสมุนไพร - การนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพ - การประคบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพ - การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพ - การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพด้วยการสอนสาธิตด้านการแพทย์แผนไทย - การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพด้วยการสอนสาธิตด้านการแพทย์ทางเลือก - การทำหัตถการอื่นๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพแพทย์แผนไทย หรือการบริการอื่น ๆ ที่มี การเพิ่มเติมรหัสภายหลัง - การบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน รหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนไทย 1. โรคสตรี: U50 ถึง U52 2. โรคเด็ก: U54 ถึง U55 3. โรคที่เกิดอาการหลายระบบ: U56 ถึง U60 4. โรคที่เกิดเฉพาะตำแหน่ง: U61 ถึง U72 5. โรคและอาการอื่น: U74 ถึง U75 6. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค: U77 รหัสบริการการแพทย์แผนไทยที่บ้าน (1I00 ถึง 1I081) 1I00 ผู้ป่วยได้รับการนวดเพื่อการรักษาที่บ้าน 1I01 การบริการนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน 1I02 ผู้ป่วยได้รับการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาที่บ้าน 1I020 การบริการประคบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน 1I03 ผู้ป่วยได้รับการอบสมุนไพรเพื่อการรักษาที่บ้าน 1I04 การบริการอบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน 1I05 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการอบสมุนไพรที่บ้าน 1I050 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการอบสมุนไพรที่บ้าน 1I051 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการประคบสมุนไพรที่บ้าน 1I052 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการนวด ที่บ้าน 1I053 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการนวดเต้านม ที่บ้าน 1I058 การบริการหึงหลังคลอดด้วยวิธีอื่น ที่บ้าน 1I06 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการบำบัดมือเกลือที่บ้าน 1I060 การบริการหึงหลังคลอดด้วยการนึ่งถ่านที่บ้าน 1I07 การให้คำแนะนำ การสอน สาธิตด้านการแพทย์แผนไทยที่บ้าน 1I070 การให้คำแนะนำ การสอน สาธิตการบริหารร่างกายด้วยมณีเวชที่บ้าน 1I071 การให้คำแนะนำ หึงหลังคลอด และการบริหารท่าด้านการแพทย์แผนไทยที่บ้าน 1I08 การให้บริการการแพทย์แผนไทยอื่น ๆ ที่บ้าน 1I080 การให้บริการพอกยาสมุนไพรที่บ้าน 1I081 การให้บริการแช่ยาสมุนไพรที่บ้าน
--	---

	รหัสบริการการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน (11100 ถึง 11183) 11100 การให้บริการกดจุดบำบัด (Acupressure) 11101 การให้บริการนวดปรับสมดุลร่างกาย เช่น นวดปรับสมดุลโครงสร้างร่างกาย นวดกษัยปัจเวช เป็นต้น 11102 การให้บริการสมาธิบำบัด 11103 การให้บริการนวดสวีดิช (Swedish Massage) 11104 การให้บริการนวดเพื่อสุขภาพแบบเนฟแอสซิสต์ (Nerve Assist) 11105 การให้บริการกดจุดสะท้อนเท้า (Foot Reflexology) 11110 การให้บริการเกอร์สันบำบัด (Gerson Therapy) 11111 การให้บริการคีโตเจนิคไดเอต (Ketogenic Diet)/อาหารพรอง แปง (Low-Carb Diet) 11112 การให้บริการแมคโครไบโอติกส์ (Macrobiotics) 11113 การให้บริการอาหารปรับสมดุลฤทธิ์ร้อน – เย็น 11180 การให้บริการจินตภาพบำบัด (Visualisation Therapy) 11181 การให้บริการพลังบำบัด เช่น พลังกายทิพย์ พลังจักรวาล โยเร เรกิ เป็นต้น 11182 การให้บริการกัวซา (Guasa) 11183 การให้บริการการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม (กายบริหาร การปรับสมดุลร่างกายด้วยอาหาร และสมุนไพร การขับพิษออกจากร่างกาย การพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะที่ดี) 3. การบริการด้านแพทย์ทางเลือก หมายถึง การบริการรักษาพยาบาลนอกเหนือจากการแพทย์ปัจจุบัน และการแพทย์แผนไทย เช่น ฝังเข็ม การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ หรือการบริการอื่น ๆ ที่มีการเพิ่มเติมรหัสภายหลัง รหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนจีน 1. โรคทางการแพทย์แผนจีน (Diseases in Chinese Medicine): U78 2. รหัสวินิจฉัยรูปแบบ/กลุ่มอาการด้านการแพทย์แผนจีน (Pattern identification/ Syndrome differentiation in Chinese Medicine): U79												
เกณฑ์เป้าหมาย	ร้อยละ 60 <table><tr><th>เกณฑ์</th><th>๑</th><th>๒</th><th>๓</th><th>๔</th><th>๕</th></tr><tr><td>ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก</td><td>เท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ ๔๔.๙๙</td><td>ร้อยละ ๔๕-๔๙.๙๙</td><td>ร้อยละ ๕๐-๕๔.๙๙</td><td>ร้อยละ ๕๕-๕๙.๙๙</td><td>เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ ๖๐</td></tr></table>	เกณฑ์	๑	๒	๓	๔	๕	ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	เท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ ๔๔.๙๙	ร้อยละ ๔๕-๔๙.๙๙	ร้อยละ ๕๐-๕๔.๙๙	ร้อยละ ๕๕-๕๙.๙๙	เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ ๖๐
เกณฑ์	๑	๒	๓	๔	๕								
ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	เท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ ๔๔.๙๙	ร้อยละ ๔๕-๔๙.๙๙	ร้อยละ ๕๐-๕๔.๙๙	ร้อยละ ๕๕-๕๙.๙๙	เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ ๖๐								
วัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค และการฟื้นฟูสุขภาพในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ได้แก่ สถานีอนามัย สอน. สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ สถานีอนามัยพระราชทานนาม สถานบริการสาธารณสุขชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และผู้ที่ได้รับบริการปฐมภูมิในชุมชน (กิจกรรมบริการบุคคล/เยี่ยมบ้าน)												
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	ผู้เข้ารับบริการในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐระดับปฐมภูมิ												
วิธีการเก็บข้อมูล	รวบรวมข้อมูลจากระบบรายงานมาตรฐาน 43 แฟ้ม กระทรวงสาธารณสุข												
แหล่งข้อมูล	43 แฟ้ม (PERSON / SERVICE/ DIAGNOSIS_OPD/ DRUG_OPD/ PROCEDURE_OPD/ COMMUNITY SERVICE)												

รายการข้อมูล 1(A)	A = จำนวน (ครั้ง) ของการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในสถานบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ที่มีรหัสประเภทหน่วยบริการ 03, 04, 08, 13, 18 โดยมีการวินิจฉัยรหัสกลุ่มโรคและอาการ ที่มีรหัส 3 หลักขึ้นต้นด้วย U50 ถึง U76 หรือ U78 ถึง U79 หรือส่งจ่ายยาสมุนไพรเดี่ยว หรือยาสมุนไพรตำรับ ที่มีรหัสขึ้นต้นด้วย 41 หรือ 42 หรือการให้หัตถการแผนไทย (100-77-00 ถึง 999-78-88) หรือหัตถการส่งเสริมสุขภาพ (100-79-00 ถึง 999-79-99) หรือกิจกรรมบริการการแพทย์แผนไทยที่บ้าน (1100 ถึง 11081) หรือบริการการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน (11100 ถึง 11183) อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ หากมีการลงหัตถการ หรือจ่ายยาสมุนไพร มากกว่า 1 รายการ ก็จะนับเป็นการบริการ 1 ครั้ง (visit)	
รายการข้อมูล 2(B)	B = จำนวน (ครั้ง) ของการบริการทั้งหมดในสถานบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ที่มีรหัสประเภทหน่วยบริการ 03, 04, 08, 13, 18 โดยมีการวินิจฉัยรหัสกลุ่มโรคและอาการของแพทย์แผนปัจจุบัน (ขึ้นต้นด้วย A ถึง Y) หรือแพทย์แผนไทย ที่มีรหัส 3 หลักขึ้นต้นด้วย U50 ถึง U76 หรือแพทย์แผนจีน ที่มีรหัส 3 หลักขึ้นต้นด้วย U78 ถึง U79	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$	
ระยะเวลาประเมินผล	31 กรกฎาคม 2569	
วิธีการประเมินผล	1.ข้อมูลจาก HDC กระทรวงสาธารณสุข 2.ข้อมูลจากการประเมิน คปสอ.ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี	
เอกสารสนับสนุน	1. คู่มือการพัฒนาระบบบริการสาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน 2. คู่มือการตรวจราชการและนิเทศงาน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 3. แนวทางปฏิบัติเวชกรรมไทยในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ปี พ.ศ.2568 4. แนวทางการรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยยาสมุนไพรในระบบบริการปฐมภูมิ ฉบับ พ.ศ.2568 5. ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติที่สามารถทดแทนยาแผนปัจจุบัน ฉบับแก้ไข กรกฎาคม 2567 6. กินเป็น ไม่ป่วย ด้วยเมนูสุขภาพและสมุนไพรไทยถิ่น ปี พ.ศ.2568	
ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด	นายสมชาย ชินวานิชย์เจริญ โทร. 081-5928780 E-mail : udonthaimed1@hotmail.com นายอภิวัฒน์ ทักโลวา โทร. 082-5355655 E-mail : udonthaimed1@hotmail.com นายสมลักษณ์ โพธิ์จันทร์ โทร. 088-3408919 E-mail : udonthaimed1@hotmail.com นางรสมาลิน อินตายวง โทร. 087-4914251 E-mail : udonthaimed1@hotmail.com	